

Trochę inna ekonomia

Pomysłowość, determinacja, oraz wsparcie z funduszy UE na rzecz ekonomii społecznej pozwoliły odnaleźć swoje miejsce na ziemi wielu osobom, które borykały się z trudnościami na rynku pracy. Dziś czują się spełnieni, docenieni i potrzebni. Wyniki finansowe schodzą w tym wypadku na dalszy plan.

Jedni założyli firmę oferującą m.in. wegański catering lub świadczą usługi renowacji mebli. Jeszcze inni, otworzyli pijalnię soków albo ze swoimi usługami ruszyli na podbój sektora kreatywnego. Różni ich wiele, począwszy od wieku, miejsca zamieszkania, obszarów działalności i życiowych doświadczeń, ale jeszcze więcej ich łączy – chęć zmieniania otoczenia i działania we wspólnocie, pasją oraz trudności ze znalezieniem swojego miejsca na rynku pracy.

Czym jest ekonomia społeczna?

W dużym uproszczeniu, pod tym pojęciem kryją się, pozornie wykluczające się, zagadnienia zysku społecznego i ekonomicznego. Aby zrozumieć istotę ekonomii społecznej warto przyjrzeć się definicji jednego z jej elementów składowych tj. przedsiębiorstwa społecznego. Prowadzi ono działalność gospodarczą, której głównym celem nie jest maksymalizacja zysku, czy też powiększenie dochodu jego właścicieli. Na pierwszy plan wychodzą natomiast cele społeczne, które nastawione są przede wszystkim na integrację społeczną osiąganą dzięki aktywizacji zawodowej. Zyski z takiej działalności są natomiast z założenia inwestowane ponownie, by służyć realizacji tych celów lub samej wspólnocie.

Kapitał Ludzki... dla ludzi

W latach 2007-2013 ekonomia społeczna wspierana była głównie z programu Kapitał Ludzki. Zarówno w ramach Priorytetu I „Zatrudnienie i integracja społeczna” zarządzanego na poziomie centralnym, jak i na poziomie regionalnym, w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej”.

Program był głównym źródłem finansowania działań na rzecz rozwoju usług wsparcia ekonomii społecznej. W jego ramach można było

Kryteria określające podmioty ekonomii społecznej wg europejskiej sieci badawczej EMES¹

Kryteria ekonomiczne:

- prowadzenie w sposób względnie ciągły, regularny działalności w oparciu o instrumenty ekonomiczne;
- niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych;
- ponoszenie ryzyka ekonomicznego;
- istnienie choćby nielicznego płatnego personelu.

Kryteria społeczne:

- wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia;
- oddolny, obywatelski charakter inicjatywy;
- specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania;
- możliwie wspólnotowy charakter działania;
- ograniczona dystrybucja zysków.

Źródło: www.ekonomiaspoleczna.pl

¹ European Research Network

skorzystać z bezzwrotnych dotacji na tworzenie spółdzielni socjalnych oraz wsparcia pozafinansowego na rzecz uruchomienia oraz prowadzenia spółdzielni socjalnych. POKL to również, cieszące się dużym zainteresowaniem, mikropożyczki dla podmiotów ekonomii społecznej prowadzących działalność gospodarczą, które były udzielane na bardzo preferencyjnych warunkach. Możliwe było również otrzymanie bezpłatnego doradztwa po udzieleniu pożyczki, o które zainteresowany podmiot mógł wystąpić w momencie składania wniosku o tego rodzaju wsparcie zwrotne.

Bardzo szybko zakładane cele zostały przekroczone, co najlepiej świadczy o tym, że wsparcie na rzecz ekonomii społecznej trafiło na bardzo podatny grunt.

Wczoraj i jutro

W latach 2014-2020 wsparcie ekonomii społecznej jest kontynuowane, w ramach zarządzanego przez Ministerstwo Rozwoju programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) oraz programów regionalnych.

POWER wspiera podmioty ekonomii społecznej za pomocą zwrotnych instrumentów finansowych, co obejmuje m.in. rozszerzenie oferty pożyczkowej dla istniejących podmiotów ekonomii społecznej o instrumenty o charakterze gwarancyjnym oraz kapitałowym. Drugim obszarem aktywności programu są działania na rzecz wzmocnienia systemu wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej. Obejmują one takie przedsięwzięcia jak szkolenie przedsiębiorstw społecznych w zakresie prawa zamówień publicznych, sieciowanie podmiotów ekonomii społecznej (np. poprzez branżowe spotkania, konferencje, seminaria, targi, doradztwo i szkolenia). Co więcej podmioty ekonomii społecznej są włączane w funkcjonujące już sieci współpracy. Z poziomu krajowego planowane jest też podnoszenie kompetencji kadr Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) oraz jakości usług wsparcia ekonomii społecznej, m.in. poprzez rozwój istniejącego systemu akredytacji ośrodków.

Jednocześnie swoje wsparcie na rzecz istniejących podmiotów ekonomii społecznej oferują programy regionalne (RPO). W ramach komplementarnych dla POWER działań, w regionach realizowane jest wsparcie dotacyjne

Wybrane efekty wsparcie ekonomii społecznej:

- Pierwotnie zakładano, że do końca realizacji programu Kapitał Ludzki, powstanie 300 spółdzielni socjalnych. Tymczasem pod koniec 2013 r. było ich już 340, a do końca 2015 r. ich liczba przekroczyła dwukrotność tych założeń, osiągając poziom 750 spółdzielni.
- Przy ostrożnym założeniu, że każda z nich ma 5 założycieli, którzy równocześnie pracują na jej rzecz, dzięki wsparciu ekonomii społecznej mogło powstać ok. 3750 miejsc pracy.
- Docelowo planowano wesprzeć 6,8 tys. podmiotów ekonomii społecznej, natomiast w wyniku realizacji wsparcia z Kapitału Ludzkiego udało się wesprzeć 15,7 tys. podmiotów.
- Wsparcie objęło również 6 razy więcej osób niż pierwotnie zakładano – pierwotna wartość docelowa została określona na 33 tys. osób, zaś w rzeczywistości pomoc otrzymało ponad 200 tys. osób.
- Również patrząc na powstające ośrodki wsparcie ekonomii społecznej udało się znacznie przekroczyć pierwotnie zakładane cele – zamiast pierwotnie planowanych 44 powstało ok. 100 ośrodków tego typu.

na rzecz tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych.

W RPO możliwe jest m.in. kompleksowe wsparcie akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w zakresie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw społecznych, np. wsparcie doradczo-szkoleniowe czy mentoring działalności. Podmioty ekonomii społecznej mogą również liczyć na wsparcie w zakresie tworzenia miejsc pracy. Dostępne są zarówno dotacje na przystąpienie oraz zatrudnienie w przedsiębiorstwach społecznych, jak i na zatrudnienie subsydiowane, a także zatrudnienie przejściowe dla osób opuszczających podmioty reintegracyjne czy placówki opiekuńczo-wychowawcze. Inny sposobem wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w regionach jest dofinansowanie usług świadczonych przez akredytowane OWES, obejmujące np. animację lokalną, usługi doradcze i szkoleniowe, narzędzia inkubacji i preinkubacji oraz usługi w zakresie zwiększania kompetencji menadżerskich, zawodowych i społecznych.

Maciej Kolczyński